

เทศน์เช้า วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว! ตั้งใจฟังธรรม เราฟังธรรมะเพื่อความร่มเย็นเป็นสุขของใจนะ เวลาทำบุญกุศล เราทำบุญกุศล เราก็มั่นใจว่าได้บุญกุศลแล้ว เพราะการเสียดละมันยืมแถมแจ่มใส นี้ผู้ได้รับทานนั้นไปแล้ว เขาทำประโยชน์ นี่เราเห็นโดยชัดเจนของเรา สิ่งนี้มันเป็นประโยชน์ เราทำประโยชน์ บุญกุศลทำประโยชน์กับสังคม ทำเพื่อประโยชน์กับเรา ฉะนั้น สิ่งที่เราทำไปแล้วมันก็เป็นประโยชน์

แล้วฟังธรรมละ ฟังธรรมนี่จึงถึงความบกพร่องของเรา ใครซึ่งผู้มทรัพย์ของเราละ ในหัวใจของเรามันมีกิเลสตัดหาความทะยานอยาก แต่มันอยู่กับเราด้วยความคุ้นชิน เห็นไหม อนุสัยนอนเนื่องมากับใจ ความคิดของเรา เราก็มั่นใจว่าเป็นความถูกต้องดีงามไปทั้งหมด เห็นไหม เวลาเราสวดมนต์ ความดีที่ยิ่งกว่านี้ยังมีอยู่

แม้แต่การเกิดเป็นมนุษย์ การเกิดเป็นมนุษย์มีศักยภาพ เราเกิดเป็นมนุษย์แล้ว ใครเกิดมามั่งมีศรีสุข ว่าเราเกิดมาสิ่งนี้มีอำนาจวาสนา นี้มีอำนาจวาสนาขนาดไหน ก็มีอำนาจวาสนามาเพื่อจะทำคุณงามความดี แต่มีอำนาจวาสนามา ถ้ากิเลสมันเอาไปใช้ เห็นไหม นี่เวลาใช้ ใช้ชีวิตของเราไป โดยที่ไม่มีสิ่งใดเป็นประโยชน์กับจิตใจของเรา มันเป็นประโยชน์ภพชาตินี้ไง เป็นประโยชน์กับร่างกายนี้ เป็นประโยชน์กับสถานะของมนุษย์นี้ แต่หัวใจมันควรได้ทรัพย์สมบัติของมันไปด้วย

เวลาเกิดเป็นพระโพธิสัตว์ พระโพธิสัตว์เขาสร้างคุณงามความดีของเขา เขาให้หัวใจนี้มันได้ประโยชน์เพื่อสร้างอำนาจวาสนาบารมี ความเกิด ถ้าเกิดต่อไป หลวงตาท่านบอกว่า แม้แต่จิตเวียนตายเวียนเกิดก็ขอให้บุญญาเกิดเกิด ถ้ามีบุญญาเกิดอยู่ เราเกิดเทียมหน้าเทียมตา เราเกิดแล้วเราไม่ทุกข์จนเจริญใจจนเกินไป แต่เราเกิดมาทุกข์จนเจริญใจ นี่พระอรหันต์ในสมัยพุทธกาลที่ว่าฉันข้าวไม่เคยอิม ฉันข้าวไม่เคยอิม ทำไมเขาเป็นพระอรหันต์ได้ละ

สิ่งที่เป็นบุญกุศลเป็นเรื่องบุญกุศลนะ แต่ทรัพย์สมบัติในใจของเรา ถ้ามีอำนาจวาสนาบารมี แม้แต่ทุกข์จนเจริญใจหรือมั่งมีศรีสุขขนาดไหน แต่หัวใจมันมั่นคงของมัน ถ้าหัวใจมันคงของมันนะ เราจะอยู่ที่ไหนเรามีแต่ความสุขนะ เราขึ้นอยู่กับมีหลัก เราไม่ไหลไปตามสังคม ทั้งๆ

ที่อาศัยเขาอยู่นั้นแหละ เราอาศัยเขาอยู่ แต่เรามีหลัก แต่คนที่เขาตื่นกระแสดังคม มีสิ่งใดเขาก็ตื่น กระแสดังคม เป็นเหยื่อไปหมดเลย

ถ้าสิ่งที่เป็นเหยื่อ ทั้งๆ ที่เขามีอำนาจวาสนาเกิดเป็นมนุษย์นะ เกิดเป็นมนุษย์เหมือนกัน แต่ มนุษย์มีจุดยืน มนุษย์มีแยกถูกแยกผิดได้ มนุษย์มีหลักมีเกณฑ์ แต่เกิดเป็นมนุษย์เหมือนกัน เห็น ไหม คุณติ ใช้ชีวิตของตัวเองไป ประชดชีวิตทำตัวเองให้เสียหายไปตลอด ไม่มีสิ่งใดจะเป็น ประโยชน์กับเราเลย

เวลาเขาบอกรกป่าดีกว่ารคนๆ ถ้าเป็นคนดี ทำไมจะไม่ดีล่ะ ฉะนั้น จะทำให้คนดีทุกคน เป็นไปไม่ได้ ทำให้ทุกคนเป็นคนดีไม่ได้ แต่เราทำคุณงามความดีของเราได้ เราทำคุณงามความดี ของเราได้เพราะเรามีสติมีปัญญา แล้วทำความดีของเรา ความดีคืออะไรล่ะ

ความดีของเราละ คุณติ เขาอาบเหงื่อต่างน้ำ เขาว่าเป็นความดี นั่นเป็นหน้าที่การงานของเขา เวลาพระเราเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาเป็นความดีของพระไหมล่ะ นี่ถ้าพระทำคุณงามความดี ถ้า พระไปแบกหามกับสังคมกับโลกเขา ก็ว่าพระองค์นั้น ไม่ใช่กิจของสงฆ์ ไม่ใช่กิจของสงฆ์ กิจของ สงฆ์ เห็นไหม คุณติ พระที่เขาดูแลรักษานั้นเป็นข้อวัตรปฏิบัติ นั่นอีกเรื่องหนึ่ง เพราะคนเราเกิดมา อาศัยปัจจัย ๔ เวลาพระเราบวชมาต้องมีบริวาร ๘ บริวาร ๘ ก็คือปัจจัย ๔ ึง ชีวิตนี้ต้องอาศัย ปัจจัยเครื่องอาศัย ที่นี้ปัจจัยเครื่องอาศัยเราใช้สอยแล้วเราจะบำรุงรักษาได้อย่างไร

นี่ของของสงฆ์ ถ้าเอามาใช้แล้วไม่เก็บรักษา เป็นอาบัติหมคนนะ นี่ของของสงฆ์ เวลาใช้ ของเรา เห็นไหม คุณติ ของพระก็มีบริวาร ๘ สิ่งที่ใช้มานี้เป็นของของสงฆ์ทั้งนั้น ถ้าใช้แล้วไม่ รักษาไม่ดูแล ไม่เก็บ เก็บก็ไม่เช็ดไม่ถู ไม่ทำให้สะอาด เป็นอาบัติหมคนนะ เพราะเป็นของของสงฆ์

คุณติ เวลาญาติโยมเข้าไปในวัดในวา เวลาเขาออกไปจากวัดไป สิ่งที่ดีครองเท้าเขาไป ติด รองเท้านี้มันเรื่องสุคติวิสัยใช่ไหม เขายังมีอุบาย ถึงเวลาแล้วเขาไปสร้างเจดีย์ทรายๆ ก็เอาสิ่งที่ดี ครองเท้าไป ไปคืนวัด ไปคืนวัด แม้แต่ญาติโยมเขายังคิดเป็น เขายังเอาสิ่งใดที่ดีครองเท้าเขาไป เขายัง เอามาคืนสงฆ์ แล้วพระบวชมาเพื่อประพฤติปฏิบัติกัน ใช้ของสงฆ์ๆ ของนั้นเป็นของของสงฆ์ ของของสงฆ์มันได้มาจากไหนล่ะ? ได้มาจากศรัทธา ศรัทธา เขามีความเชื่อเขามีศรัทธาของเขา เขามาถวายของเขา

ถ้าถวายของเขา ปฏิภาหเขาให้ด้วยความเคารพบูชาของเขา แล้วเรารักษาคุณแลอย่างไร เราใช้ทั้งๆ ขว้างๆ ไข่มุข ถ้าเราใช้เป็นประโยชน์ขึ้นมา เห็นไหม นี่ข้อวัตรปฏิบัติ ถ้าเป็นพระโดยหัวใจ มันจะรู้ว่าสิ่งใดควรและไม่ควร ถ้าสิ่งใดควร เราจะใช้อย่างไร เรื่องของของสงฆ์ ถ้าของของสงฆ์เราใช้เพื่อประโยชน์ นี่ข้อวัตรปฏิบัตินะ แล้วเวลานั่งสมาธิ ภาวนาละ งานที่ละเอียดละ

งานที่ละเอียด คุณติ เอาใจของเราไว้ในอำนาจของเรา ใจของเรานี้ ใจของเราที่มีคุณค่า คุณแก้วแหวนเงินทองมันก็เป็นสมบัติ มันก็เป็นวัตถุไข่มุข แต่ใจนี้เป็นนามธรรม คุณติ เวลาฤทธิชีไพรเขาเข้ามาสมานสมบัติ ทำไมเขาหะเหินเดินฟ้าได้ละ

จิตใจอยู่ในร่างกาย เราก็มีร่างกายเหมือนกัน เขาก็มีจิตใจเหมือนเรานี้แหละ แต่ทำไมเขาทำจิตใจของเขาให้มีพลังขนาดที่เอาตัวหะเหินเดินฟ้าได้ ในปัจจุบันนี้เราก็มักจะหะเหินเดินฟ้าไปกับเขาไข่มุข เราก็มสร้างภาพกัน จินตนาการกันไป การสร้างภาพกัน จินตนาการกันไปอย่างนั้น เวลาพระเรา เห็นไหม ถ้าพระที่เป็นพระ อวดอุตตริมนุสสธรรม นี่มันธรรมเหนือมนุษย์ไง แล้วไปอวดอุตตริ สิ่งที่ไม่มีในตน

แล้วสิ่งที่มีในตนละ สิ่งที่มีในตน เวลาพระกับพระเขาสอนกัน เวลาพระกับพระเขาไม่สอนกัน คุณติ เวลาครูมวยเขาสอนมวย เขามีแม่ไม้มวยไทย เขาบอกลูกศิษย์เขาหมด ถ้าไม่บอก ไม่ทำให้เขาดู เขาจะทำได้อย่างไร

นี่ก็เหมือนกัน เวลาพระ อนุปลัมบัน อุปปลัมบัน ครูบาอาจารย์ของเราเวลาเทศนาว่าการทำนรู้หมด แล้วท่านพูดออกมาเป็นชั้นเป็นตอน เวลาจำเป็นต้องพูดก็ควรพูด พูดออกมาเป็นแนวทางให้ลูกศิษย์ได้ประพฤติปฏิบัติไข่มุข แต่ถ้าคนที่มันไม่ควรพูดแล้วมันไม่มีอะไรจะพูด นั่นละพูดออกมาอวดอุตตริ ถ้าอวดอุตตริขึ้นไป มันเป็นธรรมหรือไม่เป็นธรรมละ ถ้าไม่ไปเป็นธรรม มันไม่เป็นประโยชน์ไข่มุข

จิตใจที่มันเป็นจริง มันทำแล้วมันเป็นจริงขึ้นไป เหมือนทางโลก เวลาเราเจ็บไข้ได้ป่วย ยา นี่ เรารักษาของเรา เราดูแลรักษาของเราได้ ยิ่งสมุนไพรรนะ คนที่เขาไม่ประสพการณ์ของเขา เขาใช้สอยของเขาโดยธรรมชาติของเขา แต่ปัจจุบันนี้ยาเขาสังเคราะห์มาเป็นเคมีต่างๆ มันมีโทษของมัน นี่ยาที่เขาซื้อได้ในท้องตลาด ยาจะไม่ผลข้างเคียงมากจนเกินไป แต่ยาที่มีผลข้างเคียงมาก ห้ามต้องได้รับการสั่งจากแพทย์

นี่ก็เหมือนกัน ในการประพฤติปฏิบัติของเรา ใจของเรา เห็นใหม่ คุณิ สิ่งที่เราทำในหัวใจของเรา เราทำของเรา เวลาครูบาอาจารย์ท่านบอกท่านชี้ นั่นล่ะแพทย์ นี่โบสั่งของแพทย์ แพทย์คอยบอก คอยชี้แนะว่าจะไรควรอะไรไม่ควร ทำได้หรือทำไม่ได้ แต่ถ้าเวลาโดยทั่วไปเราไม่มีใครรักษา เราจะดูแลตัวของเรา เราก็เก็บสมุนไพรของเรา เราก็ดูแลของเรา เรากินของเรา เรารักษาตัวเรา นี่ก็เหมือนกัน เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันเป็นเรื่องจริงอย่างนั้นไง ถ้าความจริงอย่างนั้นมันเกิดขึ้นมา มันเกิดขึ้นมาจากปัจจัยจัดตั้ง จากสันตสิญจวิโก ถ้ามันทำขึ้นมาได้จริงๆ แล้ว คนจะมีจุดยืน มีจุดยืนจริงๆ นะ เวลาคนปฏิบัติขึ้นไป อ้อ!

เวลาพระโศคาบันนะ ไม่ถือมงคตต้นข้าว พระโศคาบันไม่เปลี่ยนศาสนา ไม่นอกกริตเต็ดขาด ไม่นอกจากพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เด็ดขาดเลย จะมันคง มันคงเพราะอะไรล่ะ เพราะเขาจริงเห็นจริงของเขา ถ้ารู้จริงเห็นจริงของเขา นี่เราเห็นอะไรเป็นโทษ อะไรเป็นประโยชน์ ถ้าอะไรเป็นโทษ เราก็ไม่ควรไปยุ่งเกี่ยวกับสิ่งนั้น แต่ถ้าเป็นประโยชน์ เป็นประโยชน์ต้องชวนขวย ต้องรีบด่วนของเรา เพื่อประโยชน์กับเรา ถ้าคนปฏิบัติมันมีจุดยืนอย่างนั้น ถ้ามันรู้จริงตามความเป็นจริงอย่างนั้น แต่เราเป็นใหม่? เราไม่เป็นเพราะอะไรล่ะ เพราะเราไม่รู้จริง เห็นจริงเราก็คลอนแคลนไง ถ้าเราคลอนแคลนของเรา เรายังเรรวนของเรา ถ้าเรรวนของเรา นี่เราอาศัยครูบาอาจารย์

เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเขาอ้างกันตลอดว่า “เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด อย่ามีบุคคลเป็นที่พึ่งเลย” เราก็ออย่างนั้น “เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด” ถ้าเป็นตามความจริงแล้ว ถ้ามีธรรมในหัวใจ มันมีจุดยืนด้วย แล้วไม่ต้องไปชักนำเขา นี่ตั้งแต่พระโศคาบันขึ้นไปใครจะชักนำให้เป็นอื่นไปไม่ได้ เพราะมันเข้ากระแสแล้ว มันพาดกระแสแล้ว มันไปตามนั้นแน่นอน จุดมุ่งหมายคือสิ้นสุดแห่งทุกข์ มันเป็นอื่นไปไม่ได้เลย เพราะมันพาดกระแสแล้ว แต่พวกเรายังไม่พาดกระแส เราเข้าทางไม่ถูก นี่ไม่ต้องชักจูงหรือ สงสัยเอง เรรวนไปหมด คลอนแคลนไปหมดเลย แล้วคลอนแคลนไปหมดควรทำอย่างไร ถ้าควรทำอย่างไร มันมีสติมีปัญญาขึ้นมาะ นี่เราทำบุญกุศล ทำบุญกุศลก็เพื่อเหตุนี้

ทรัพย์สมบัติ นี่ทรัพย์ทางโลก อัดตสมบัติ สมบัติของเรา ถ้ามีอำนาจวาสนาบารมี เราทำสิ่งใดมีแต่ประสบความสำเร็จทั้งนั้นแหละ แล้วถ้าเวลาเราปฏิบัติ อัดตสมบัติจากภายในละ อัดตสมบัติจากภายใน เวลาเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา ใครจะทำได้

เวลาเขาบอกว่าเขาเดินพอเป็นพิธีนะ

หุ่นยนต์ คูลิ หุ่นยนต์มันทำดีกว่าเราอีก หุ่นยนต์มันไม่มีชีวิตนะ แต่คนสามารถ วิทยาศาสตร์สามารถประกอบมันขึ้นมาให้มันทำผลงานให้กับมนุษย์ ให้มนุษย์ได้ใช้ของมัน แล้ว มันได้อะไรขึ้นมา มันเป็นเศษเหล็ก ถึงเวลามันหมดอายุการใช้งาน เขาว่ามันเป็นขยะ แต่เวลา มนุษย์ละ เวลาตายไป เวลาเราทำคุณงามความดีมันเป็นผลงานของใครละ นี่จิตนี้มันซาบซึ้ง เวลา จิตมันสงบขึ้นมา มันซาบซึ้งของมัน มันมีธรรม โอสถในหัวใจ

เวลาครูบาอาจารย์ท่านสั่งท่านสอน เห็นไหม นี่แพทย์สั่งๆ แพทย์สั่งยาให้ เวลาปฏิบัติขึ้นไปมันจะมีความสงสัย พอสงสัยขึ้นมามันจะแยกแยะอย่างไร สิ่งใดจะไปทางไหน เวลาไปถึงทาง สองแพร่งนะ นี่เวลาทำขึ้นมา เวลาปฏิบัติไป มันเป็นโลกีย์ปัญญา โลกุตตรปัญญา ไปถึงทางสอง แพร่ง ทางสองแพร่งนี้เราจะเลือกไปทางไหน ถ้าเลือกไปทางไหนนะ สิ่งที่ย้ายวน สิ่งที่ชักชวน เกิดนิมิต เกิดความรู้ความเห็น นี่มันเป็นผู้วิเศษ ทางโลกมันรู้ได้ ฆานโลกย์มันรู้ได้ แต่ถ้าเป็น อริยสังคละ จะเข้าไปสู่สังคละความจริง ทางสองแพร่งที่เราจะเข้าไปสู่สังคละความจริง ถ้าเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง

เห็นกายๆ ไม่ใช่เห็นจิตวิญญาณ เห็นจิตวิญญาณ นี่เห็นจิต เวลาจิตเห็นจิต เห็นไหม จิตเห็น จิต จิตมีความรู้สึกลึกซึ้งคิด เวลาเห็นกาย เห็นกายเป็นอริยสังคละความจริง แต่ถ้าเราเห็นภุตศิปัสสาจ นั้นมันเป็นอีกเรื่องหนึ่ง นั่นเป็นนิมิต เป็นความรู้ความเห็น นี่ความรู้ความเห็นเวลามันมาเป็นทาง สองแพร่ง แล้วเราจะเลือกอย่างไร

ถ้าเราจะเลือกอย่างไร ถ้าจิตใจมันอ่อนแอนะ มันก็ไปกระแสโลก กระแสโลกเพราะอะไร กระแสโลกเพราะผลของวิญญาณ สิ่งนี้เป็นสามัญสำนึกที่ใครก็รู้ได้ ใครก็เชื่อมั่นได้ แต่เวลาขึ้นสู่อริยสังคละมันไปไม่ได้ มันไปไม่ได้เพราะมันเหนือโลก มันเหนือโลกเหนือวิญญาณ ถ้าเหนือวิญญาณ ขึ้นมาเราจะทำอย่างไร

แต่ถ้าครูบาอาจารย์ท่านเดินไป ต้องมาทางนี้ๆ มาทางนี้เห็นแพทย์สั่ง เห็นไหม แพทย์สั่งๆ ถ้ามันเป็นประโยชน์ขึ้นมามันจะสั่งทั้งนั้น แต่เราก็ไม่ชอบอีกแหละ เราไม่ชอบให้ใครสั่ง เราไม่ชอบให้ใครดูแล

ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านถึงมีอุปาย หลวงปู่มั่นเวลาท่านสอนนะ ท่านสอนเหมือนไม่สอนเลย เวลาหลวงตาท่านขึ้นไปถามปัญหา ท่านบอกล้มโต๊ะเลย ท่านจัดทิ้งเลย หาเอาเอง ถ้าหาเอาเอง เราควรเก็บเล็กผสมน้อย เราหาขึ้นมา ล้มลูกคลูกหลานเราก็รู้ใช่ไหม เวลาเราเป็นสติเรารู้ว่าสติ เป็นสมาธิรู้ว่าเป็นสมาธิ เวลาเป็นปัญญามันล้มลูกคลูกหลานขึ้นไป ล้มโต๊ะเลย อ้อ! ปัญญาอย่างนี้มันผิด แล้วถ้าปัญญามันถูกทำอย่างไรละ

พอมันถูกจริง เห็นไหม นี่ล้มโต๊ะ ล้มโต๊ะเพื่อรอกันคว่ำให้กันหา แต่ถ้าเป็นบุคคลอื่น เวลาเขานุ่มนวลของเขา เขาละเอียดรอบคอบของเขา นี่ให้อุปายอย่างไร ครูบาอาจารย์ท่านจะให้อุปาย ให้อุปาย เราจะเข้าสู่อริยสัจ ยกเข้าสู่อริยสัจเพราะ เพราะจิตได้สำนึกทุกคนหวังพ้นทุกข์ ทุกคนหวังพ้นทุกข์ แต่มันมีอวิชชาที่มีกิเลสในหัวใจขึ้นมา มันก็ทำไปโดยสัญชาตญาณ โดยผลของวิญญูะ มันพอใจของมัน มันเข้าใจของมัน

มันเข้าใจของมันอย่างนั้น เข้าใจได้ขนาดนั้นจริงๆ แต่เวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านผ่านมาแล้วท่านรู้ ความเข้าใจอย่างนี้มันเข้าใจโดยสามัญสำนึก เข้าใจโดยจิตได้สำนึก เข้าใจโดยที่ว่ามีกิเลสมันครอบงำ แต่ถ้าเข้าใจตามธรรมๆ ตามธรรมนี้มันไปอยู่บนอวกาศ ใครจะไปฟังใครละ เวลาไปจำอริยสัจ ไปแล้วไม่มีหมุ่มมีพวก คูสิ ไปสวรรค์ ไปนรก ไปพรหม มันยังมีจิตวิญญูะมหาศาล สัตว์โลกเขาไปตามวิญญูะ แล้วมันหลุดออกไป มันจะไปอยู่กับใคร แล้วอะไรจะมารองรับ โอ๊ย! มันวิตกวิจารณ์ไปหมดเลย

แต่ให้ไปทางนี้ ให้ไปทางนี้ ทางที่ไม่มีคนไป ทางที่ทุกคนเข้าใจไม่ได้ แล้วถ้าเรามีความจริงขึ้นมา เราปฏิบัติของเราไป ครูบาอาจารย์ท่านผ่านไปแล้ว ถ้าผ่านไปแล้ว ถึงที่สุด “เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด” นี่ไง ถ้ามันเข้าสู่สังขธรรม “เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่ง” มันมีธรรมแล้ว มันไม่ฟังไม่ต้องมีใครเป็นที่พึ่งเลย ไม่ฟังบุคคลเลย เพราะมันมีธรรมเป็นที่พึ่ง

แต่กว่าจะมีธรรมเป็นที่พึ่งมันไม่ยอมไป มันจะเข้าสู่วิญญูะ มันเข้าสู่สังขม เข้าสู่ความเป็นไปของมันไง แต่ถ้าออกไปสู่สังขธรรมนี้มันจะไปอยู่กับใคร มันไม่มีอะไรรองรับ มันเป็นไปได้อย่างไร

แต่ครูบาอาจารย์ท่านบอกทางนี้ๆ ทางที่ไม่มีมีใครรองรับ ทางที่สังขมเขาไม่รู้จัก ทางที่ไม่มีมีใครมาเอนขอสรรเสริญ ทางที่ไม่มีมีใครมาพะเน้าพะนอ นี่ทางนี้เป็นทางธรรม “เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด” แต่มันไม่ชอบ มันชอบคนที่พะเน้าพะนอมัน มันชอบสังขมโลก มันชอบอย่างนั้นไง พอ

มันชอบอย่างนั้น นี่ไง สัญชาติญาณ แล้วไปอย่างนี้ ไปทางนี้ นี่ไง เวลาฤกษ์อะไรเขาทำความสงบ
ของใจเข้ามา เขาเหาะเหินเดินฟ้าได้ นี่ไง ไปทางนี้

แต่เวลามันไปสู่ธรรมๆ “เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด อย่ามีอย่างอื่นเป็นที่พึ่งเลย อย่ามี
บุคคลเป็นที่พึ่งเลย” เราก็พูดกันปากเปียกปากแฉะ แล้วก็ทัญญูมานะ โอ๊ย! สุมหัวกันแล้วบอกมี
ธรรมเป็นที่พึ่งเถิด อยู่ในสังคม อยู่กันสรรเสริญเยินยอ จงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด

นั่นมันธรรมอะไรล่ะ ธรรมอย่างนั้นเป็นธรรมอะไร ธรรมกิเลสทั้งนั้นแหละ แต่เวลาครูบา
อาจารย์ท่านชี้ออกๆ เธอมาทางนี้ มาทางนี้ แต่มันไม่ไปหรอก มันไปยาก เพราะมันฝืนกิเลส มัน
ไม่ชอบใจของมัน

แต่ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมาละ ใครมีสติมีปัญญาปฏิบัติขึ้นไปแล้ว ครูบาอาจารย์ท่านพูด
ประจำ ถ้าปฏิบัติถึงแล้วจะมาราบศพๆ นะ จะมาราบศพเพราะสังขารมึง เวลาหลวงปู่เสาร์
หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราท่านประพฤติปฏิบัติถึงสิ้นสุดแห่งทุกข์นะ ท่านกราบองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า

หลวงปู่มั่นท่านเคารพบูชามาก เวลาท่านพูดกับหลวงตา เห็นไหม “ธรรมขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้านี้ประเสริฐนัก ประเสริฐ เทิดไถ่ศรัทธาไว้ แล้วไถ่ล้นซักไว้ละ เราไถ่ล้นซัก
ไว้ ล้นกุญแจไว้อย่าเพิ่งเอามาวิตกวิจารณ์ ปฏิบัติไปๆ ถึงที่สุดแล้วมันจะเหมือนกัน”

เวลาหลวงปู่มั่นนะ เวลาหนังสือ แม้แต่ตัวอักษรวางไว้ที่พื้น ท่านยังไม่ยอมนั่งเสมอ
ตัวอักษรนั้นเลย ท่านบอกตัวอักษรนั้นมันเป็นการสื่อธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ได้

เราบอกว่าครูบาอาจารย์ของเรา พระป่า พระปฏิบัติไม่เคารพ ไม่ฟังพุทธพจน์

ท่านเคารพ ท่านบูชาของท่าน แต่กิเลส กิเลสของเรามันพยายามจะอ้างอิง กิเลสของเราจะ
เอาพุทธพจน์ เอาพุทธพจน์มาอ้างอิงโดยกิเลสตัดหาความทะยานอยาก ท่านป้องกันตรงนี้ให้เรา
ท่านป้องกันกิเลสของเราที่มันจะไปแอบอ้าง ที่มันจะไปยึดมั่น ที่มันจะไปเคลมว่าสมบัติขององค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นของเรา สมบัติที่ไม่ใช่ของเรา มันจะไปเอามาเป็นของเรา นี่ครูบา
อาจารย์ท่านป้องกันไว้ให้เรา

แต่เราเองเราไม่เข้าใจ เราก็ไปบอกว่าท่านไม่เคารพ ท่านไม่บูชา

เวลาปฏิบัติขึ้นไปถึงสิ้นสุดแห่งทุกข์ของท่าน ท่านกราบแล้วกราบเล่า กราบแล้วกราบเล่า ท่านกราบด้วยอะไร? กราบด้วยหัวใจอันนั้น เห็นไหม แต่พวกเรานั้นเข้าใจไม่ได้ แล้วเวลาท่านเตือน ท่านบอกก็กลับ “เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด อย่ามีบุคคลเป็นที่พึ่งเลย” แล้วบุคคลที่มีคุณธรรมมันบอกเราสอนเรา นั่นไม่เป็นคุณหรือ? นั่นละสุดยอดของคุณ

ถ้าเรามีสติมีปัญญา เราจะได้เห็นผล แล้วเห็นผล นี่ศาสนาเจริญ เจริญที่นี้ เจริญในทรัพย์ จากภายใน ทรัพย์ที่เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเป็นความจริง เราทำบุญกุศลขึ้นมาเพื่อความชุ่มชื่นในหัวใจ แล้วถ้าปฏิบัติขึ้นมา นี่ธรรมรส สัจธรรม ธรรมโอสถเข้าไปสัมผัสใจของเรา เราจะซาบซึ้งของเรา แล้วเราจะมั่นคงของเรา

ถ้ามั่นคงของเรานะ ในการประพฤติปฏิบัติมันมีกำลังใจนะ ในการปฏิบัติมันมีโอกาสนะ แล้วถ้าปฏิบัติขึ้นมา นั่นนะ ใครตักอาหารใส่ปากทำอะไร คนนั้นได้กินอาหารเท่านั้น ใครปฏิบัติได้มากน้อยแค่ไหน นั่นเป็นสมบัติของใจดวงนั้น ทุกคนต้องประพฤติปฏิบัติขึ้นมาจากใจดวงนั้นเอง นี่เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด ถ้าเรามีธรรมเป็นความจริงในหัวใจ เราจะได้ประโยชน์กับเรา เห็นไหม

เราเกิดเป็นชาวพุทธพบพระพุทธศาสนา ได้ทั้งทรัพย์สมบัติทางโลก ก็ได้สร้างบุญกุศล เพื่อให้สร้างอำนาจบาตรมีเป็นสมบัติของเรา กลิ่นของความดีของเราไป แล้วถ้าประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ใครทำจิตของเราได้มากน้อยขนาดไหน เราจะได้อริยทรัพย์ ได้ความจริงของเรา จะได้ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านสอนอย่างไร สอนอะไร เราจะรู้เราจะเห็นตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป เราจะเดินตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป

“ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต” เอวัง